

Natuurlijk samen

Puur lokaal! Sappig dichtbij p. 3

Boomplantactie p. 9

Uit tips p. 22

LANDSCHAPSKRANT

Oktober 2019

Dag inwoner van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen,

Koen Roman
Voorzitter

Walter Roggeman
Ondervoorzitter

Heel fier mag ik voor het eerst het voorwoord van de landschapskrant verzorgen. Als geboren en getogen Vlaamse Ardennen het RLVA te mogen voorzitten, beschouw ik als een grote eer. Onze streek is dan ook uitzonderlijk. Een open, groen landschap met bijzondere steden en dorpskernen dat velen in vervoering brengt. Mijn vurige wens is dan ook samen met de nieuwe bestuursploeg en alle medewerkers van het RLVA krachtig te kunnen verder bouwen aan het unieke karakter van onze regio. De omgeving vrijwaren voor onze (klein)kinderen en ze te versterken waar mogelijk is onze missie. Verderop leest u met welke projecten we zoal bezig

zijn om dit doel te bereiken.

Naar gewoonte staat de najaarseditie van deze krant in het teken van onze boomplantactie. Iedereen is ondertussen overtuigd dat bomen een belangrijke schakel zijn in de strijd tegen de klimaatopwarming. Bomen planten en bomen laten oud worden is een taak van ons allen. Vandaar mijn warme oproep. Lees onze krant en bekijk eens onze plantenlijst. Misschien hebt u ook nog links of rechts een vrij hoekje om onze en uw omgeving nog wat bio-diverser te maken.

Dank alvast en veel leesplezier

PUUR LOKAAL! SAPPIG DICHTBIJ

Op zaterdagmiddag 5 oktober vind je ons terug in Erpe-Mere, waar we je samen met de gemeente Erpe-Mere onder de noemer 'Puur Lokaal! sappig dichtbij' verwelkomen op onze najaarshappening.

We stellen er onze proefstand op met oude fruitrassen, er zijn ent- en snoeidemonstraties, er komt een pomoloog die je helpt om de appels uit je tuin te determineren, er zijn planmomenten (zie p. 10) waar je advies kunt inwinnen voor je beplantingsplannen, ...

Naast onze info-, demo- en proefstands rond fruit en inheems groen verwelkomen we je ook op een boerenmarkt met heerlijke lokale producten. We zorgen ook voor kinderanimatie en een hapje en een drankje. Een toffe uitstap voor het hele gezin!

ZATERDAG 5 OKTOBER VAN 10 TOT 18 UUR

PUUR LOKAAL! sappig dichtbij

STEENBERG, OUDENAARDESTEENWEG 458
ERPE-MERE

fruitproefstand, boerenmarkt, streekeigen groen,
plantadvies, pomoloog, snoeidemo,
kinderanimatie

alle info www.rlva.be
[www.ERPE-MERE.be](http://www.erpe-mere.be)

Meer info: info@rlva.be of 055/207265.

Zaterdag 5 oktober van 10 uur tot 18 uur, Steenberg, Oudenaardsesteenweg 458 in Erpe-Mere. Gratis inkom.

INSPIRATIEDAG PAARD IN HET LANDSCHAP - ZONDAG 13 OKTOBER 2019

De laatste decennia is het aantal paarden en paardeneigenaars in de provincie Oost-Vlaanderen sterk toegenomen. Dat heeft een belangrijke invloed op natuur en landschap gehad, en zelfs een nieuw begrip doen ontstaan: 'verpaarding'. Jammer genoeg gaat dit vaak samen met versnippering, degradatie en verrommeling van het landschap en een achteruitgang van de natuur- en omgevingskwaliteit. Zo kwamen er meer opzichtige afsluitingen, witte schriklinten, alerhande schuilhokken en een veelvoud aan kaal-ogende weides met slechts een beperkt aantal grassoorten, zonder kruiden noch houtige beplantingen.

Nochtans hoeft dat niet zo te zijn. Paardenhouders kunnen net zo goed landschapsbouwers zijn en kansen geven aan biodiversiteit, ecologisch herstel en behoud van waardevolle landschappen. Het is vanuit die gedachte dat de Oost-Vlaamse regionale landschappen de handen in elkaar hebben geslagen om samen met de Oost-Vlaamse paardenhouders een positief verhaal te schrijven. We willen de paar-

denhouders sensibiliseren, inspireren, begeleiden en ondersteunen om hun paardenweides en infrastructuur natuurvriendelijk en landschappelijk waardevol in te passen in het omgevende landschap, zodat dit een meerwaarde is voor zowel natuur, landschap als voor de paarden zelf.

Wil je als Oost-Vlaamse paardenhouder weten hoe kleine landschapselementen zoals hagen, heggen, houtkanten, bomen, een poel of goed graslandbeheer niet alleen het omringende landschap en de natuur, maar ook het welzijn van je paarden ten goede kan komen? Ben je benieuwd naar de ervaringen van enkele Oost-Vlaamse paardenhouders die al een aantal van deze elementen toepasten op hun paardenweiden? Kruis dan zondag 13 oktober 2019 aan in je agenda, want op die dag vindt de 'Inspiratiedag Paard in het Landschap' plaats. Verwacht je aan een dag vol goede ideeën en interessante tips!

Deelname is gratis, maar inschrijven is verplicht via www.rlva.be/paard-het-landschap of op 055/20 72 65.

In het PDPO-project 'Vuur doet leven!' werken Vormingplus Vlaamse Ardennen-Dender en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen samen om houtgestookte bakovens nieuw leven in te blazen. Een aspect van het project is het verzamelen van cultureel erfgoed in verband met bakovens. Want bakovens kennen een lange geschiedenis... zolang als er brood wordt gebakken, worden er al ovens gebouwd. Ze vervulden een essentiële functie en er zijn tal van gebruiken mee verbonden.

Pieter Breughel heeft er op zijn Spreekwoorden drie afgebeeld over brood en bakken: Een man 'gaapt tegen een oven'. Hij probeert iets onmogelijks, namelijk zijn mond verder open te sperren dan het ovengat. Een andere ligt voorover op een werkplank met de armen gespreid: 'hij heeft moeite om van het ene brood aan het andere te raken'... met andere woorden, hij lijdt armoe. Een derde zoekt iemand in een oven. En dat doet niemand tenzij hij zich daar zelf ooit in verstopt heeft. Dus: wie het kwaad in de ander ziet, heeft zelf kwaad gedaan.

Ook in de sprookjes komen we ovens tegen, zoals in Hansje en Grietje natuurlijk. In boeken als 'Klank- en vormleer van het Zuid-Oost-Vlaandersch dialect' uit 1924 vinden we mooie woorden terug als 'faseel' (samengebonden bussel dun hout om een oven aan te maken, 'broberd' (broodplank) en 'moellieschrabber' (trog-schraper). En het boekje 'Jozef Weyns Bakhuis en broodbakken in Vlaanderen, Sint-Martens-Latem, 1963' leert ons zowat alles over ovens wat erover te leren valt, van de constructie over het stoken en bakken tot 'alternatief gebruik'. Zo werden met de restwarmte van de oven vruchten gedroogd of pluimen voor een matras of zaaigoed. Of er werd hout voor wandelstokken in gelegd, zodat het buigzaam werd. En ten slotte gingen mensen met reuma zelf weleens op een warme oven liggen.

Heb je oude boekjes, verhalen of afbeeldingen waarin een bakoven of iets wat ermee te maken heeft, voorkomt, laat het ons weten! Neem contact op met sonja.fockety@vormingplus-vlad.be.

FINANCIËLE STEUN VOOR DE RESTAURATIE VAN JOUW BAKOVEN

Met het PDPO project 'Vuur doet Leven!' kregen we middelen voor de restauratie van vijf bakovens en de bouw van één nieuwe oven.

We kregen echter veel meer aanvragen voor restauratie dan er middelen

beschikbaar waren, waardoor veel bakovens uit de boot vielen. Maar wist je dat er subsidiemogelijkheden zijn voor wie zelf aan de slag gaat of voor wie zijn of haar oven laat restaureren? Er zijn twee mogelijkheden die je mag combineren:

- 1. Subsidie voor werkzaamheden aan klein historisch erfgoed van de Provincie Oost-Vlaanderen.** Deze subsidie is bedoeld voor werkzaamheden aan niet-beschermd waardevol onroerend klein historisch erfgoed. Het gaat om onroerende goederen van beperkte omvang die mee het karakter bepalen van een stad, dorp of landschap, zoals onder meer kapellen, kruisstaties, wegwijzers, historisch straatmeubilair, kiosken, gedenktekens, kerkhofmuren, grens- en schandpalen, walgrachten, dreven, vredesbomen, bakovens, ... De subsidie bedraagt maximaal 8125 € per jaar en per aanvrager. De procedure, de voorwaarden en het aanvraagformulier vind je via www.oost-vlaanderen.be/ontspannen/erfgoedzorg/subsidies.html. Meer info via directie Erfgoed, 09/267 72 00 of via erfgoed@oost-vlaanderen.be.

- 2. Herita Projectrekening:** Een Herita Projectrekening is een alternatieve financieringsvorm naast premies, subsidies en fiscale maatregelen en geeft project én je donateurs een duwtje in de rug. Bij giften vanaf 40 € op de projectrekening zorgt Herita voor een fiscaal attest voor de donateurs, waardoor zij 45 % van hun gift terugkrijgen in de vorm van belastingvermindering. De procedure, voorwaarden en het aanvraagformulier vind je via www.herita.be/netwerk/financiele-steun-nodig-voor-jouw-erfgoedproject-open-een-herita-projectrekening. Meer info bij Tom Styns van Herita op het nummer 03/212 29 58 of via tom.styns@herita.be.

Erst nog wat inspiratie op doen voor je aan de slag gaat? Bekijk dan de documentaire 'Hoe bouw je een bakoven' op de website van het Museum Oude Technieken www.mot.be/nl/opzoeken/bakovens/bouw-zelf-je-oven/documentaire of schaf het boek 'Bouwen om te bakken' aan via www.mot.be/nl/opzoeken/bakovens/boek.

Je vindt alle links op deze pagina ook terug op onze website: www.rlva.be/vuur-doet-leven

Goed Geknot is een online platform dat eigenaars van kleine landschapselementen zoals knotbomen, houtkanten en hakhoutbosjes in de Vlaamse Ardennen in contact brengt met vrijwillige knotters. De knotteams doen de knotwerken gratis in ruil voor het hout.

Heb je hout in de aanbieding?

Vul dan een aanvraag in op www.goedgeknot.be. Wij brengen je in contact met een knotteam. Jullie spreken af wanneer er geknot wordt, hoe de knotters je eigendom betreden en waar de takkenhopen voor het snoeihout komen. Het knotteam krijgt het brandhout (dikke takken) en stapelt het snoeihout (dunne takken die ze niet kunnen gebruiken) op. Als eigenaar sta je in voor de verwerking van dat kleine takafval. Dit kan bijvoorbeeld door deze te verwerken in een takkenmuur, vlechtwand,... of ze te verhakselen. Let op, enkel knotbomen, houtkanten en hakhoutbosjes in het landschap (en dus niet in de tuin) komen in aanmerking!

Ben je op zoek naar hout?

Kun je vakkundig bomen knotten en ben je in het bezit van een geldig certificaat? Dan kun je je als knotter registreren op www.goedgeknot.be. Beschik je nog

niet over een certificaat, maar wil je wel graag deel uitmaken van een knotteam, dan vragen wij je om de opleiding 'veilig knotten' te volgen. Jaarlijks organiseert RLVA zo'n opleiding veilig knotten en kettingzaagtechnieken. De opleiding bestaat uit twee grote luiken: een theoretisch deel over veiligheid, het knotten zelf en het onderhoud van het materiaal, met daarnaast een praktisch deel waarbij ter plaatse wilgen geknot worden. Mee te nemen indien beschikbaar: kettingzaag/zagen en eventueel ander knotmateriaal, eigen beschermingsmiddelen (zaagbroek, veiligheidsschoenen,...). De opleiding vindt plaats op 26 oktober (9u-16u) in Brakel en kost €50.

Inlichtingen en inschrijven via www.rlva.be, landschapsloket@rlva.be of op het nummer 055/207265. Maximum 12 deelnemers

OUDE POPULIERENVARIËTEITEN GRATIS TE VERKRIJGEN VIA BOS+

Vanop de Hayestraat in Brakel ziet men 2 opgaande populieren die de perceelsgrens afbakenen, het betreft de oude variëteit 'Marilandica'.
© Geert Van der Linden, Beeldbank van het agentschap Onroerend Erfgoed

Populieren waren ook alomtegenwoordig in de landschapstaferelen van Valerius de Saedeleer: Volle winter (1927)

Sinds het einde van de 18de eeuw komen er in het cultuurlandschap van de Vlaamse Ardennen verschillende oude populierenvariëteiten voor. Deze bomen worden gekenmerkt door een diep gegroefde schors en karakteristieke gebogen stammen. De laatste decennia zijn er echter heel wat oude populieren verdwenen en vaak werden zij niet terug aangeplant. Soms lag dat aan een slechte standplaats: te nat of te droog. Vaker was de standplaats wel geschikt, maar werden ze vervangen door andere boomsoorten of werden er helemaal geen nieuwe bomen aangeplant. De achteruitgang van deze oude populierenvariëteiten is een jammere evolutie, want zij hebben een hoge landschapswaarde en belangrijke ecologische meerwaarde.

Via Populier van Hier, een project met steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling, willen BOS+, de Bosgroep Vlaamse Ardennen tot Dender en het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen populieren in de regio herwaarderen. Dit najaar biedt BOS+ daarom gratis oude populierenvariëteiten aan voor inwoners van de Vlaamse Ardennen. Per adres kunnen er maximaal 10 bomen met palen en boomband om deze te verstevigen, aangevraagd worden. De actie geldt zolang de voorraad strekt (150 exemplaren). Meer info en het bestelformulier kan u terugvinden op www.populiertvanhier.be/ samen-planten.

DOE MEE AAN DE BOOMPLANTACTIE EN KIES VOOR STREEKEIGEN PLANTEN

Streekeigen groen

De jaarlijkse boomplantactie is een éénmalige groepsaankoop voor streekeigen bomen en struiken. Bestellen kan tot 25 oktober 2019. De bestelbon vind je op pagina 11.

We kiezen bij de boomplantactie voor streekeigen groen. Deze soorten passen landschappelijk goed in de Vlaamse Ardennen en bovendien zijn ze ook perfect aangepast aan de plaatselijke groeiomstandigheden en doen het hier dus van nature goed. Streekeigen planten zorgen ook voor meer biodiversiteit. Als voedselplant zorgen ze voor meer vlinders, vogels,... in je omgeving. Dat geldt ook voor (hoogstam) fruitbomen, waar onder meer wezels, steenuilen en eikelmuizen zich thuis voelen.

Waar mogelijk bieden we bij de boomplantactie autochtoon plantgoed aan. Dit zijn streekeigen planten die ook nog eens opgekweekt werden uit zaad dat hier in de streek werd geoogst. Op die manier krijg

je materiaal dat beter aangepast is aan onze lokale groeiomstandigheden (klimaat, bodem,...) en daardoor minder gevoelig is aan ziekten. Als leveranciers voor deze groepsaankoop komen enkel boomkwekers in aanmerking die het MPS-certificaat (More Profitable Sustainability) met A of A+ label toegekend kregen. Dit zijn kwekers die op een efficiënte en verantwoorde manier omgaan met o.a. meststoffen, fytoproducten, water en energie. Een win-win situatie voor de boomkweker én voor het milieu! Meer info: www.vms-vzw.be.

Met een bestelling bij de boomplantactie draag je ook je steentje bij aan de strijd tegen de klimaatopwarming. Bomen zijn de beste technologie om CO₂ uit de atmosfeer te halen en zo de opwarming van de aarde tegen te gaan. Tijdens hittegolven zorgen bomen bovendien voor een sterk verkoelend effect en kunnen ze de temperatuur lokaal met meerdere graden verlagen. Maar meer groen is niet alleen belangrijk voor het klimaat. Het is ook voordelig voor volksgezondheid, groene energie, economie en toerisme. Redenen te over om te kiezen voor meer bomen en struiken in je tuin!

Planmomenten

De boomplantactie is dé gelegenheid om fruitbomen en streekeigen bomen en struiken aan te schaffen. Maar hoe begin je er aan? Welke bomen horen waar thuis en welke fruitboom heeft welke bestuiver nodig? Welke planten staan liever in de schaduw of op een natte plaats? Hoe ver plant je bomen uit elkaar en hoe bescherm je best je aanplant tegen schapen of andere grazers? Tijdens de planmomenten op de najaarshappening op 5 oktober in Erpe-Mere (zie p. 3) kun je bij ons terecht met je vragen en proberen we je verder te helpen. De infosessies zijn gratis, maar enkel op afspraak. Neem contact op het nummer 055/207265 of info@rlva.be en schrijf je in. We voorzien een half uur per inschrijving. Breng alvast je kadasternummer(s) mee en/of een plan van het aan te planten perceel.

Snoeidemo

Op de snoeidemo legt een ervaren snoeier je de basisprincipes uit van het snoeien van fruitbomen. Op drie uur tijd krijg je de nodige praktische informatie waarmee je zelf aan de slag kunt om je eigen bomen te snoeien. Niet te veel theorie, maar duidelijk uitgelegd in de praktijk van de hoogstamboomgaard. Interesse? Inschrijven kan via info@rlva.be of 055/207265. Deelnemen kost 5 € voor inwoners van RLVA, 10 € voor wie niet in het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen woont. Het aantal deelnemers per snoeidemo is beperkt. Indien niet voldoende deelnemers gaat de snoeidemo niet door. Telkens van 14u tot 17u.

- 23 november in Geraardsbergen (jonge fruitbomen)
- 22 februari in Oudenaarde (bomen van 15 jaar oud)
- 7 maart in Herzele (bomen van 20 jaar oud)

Stuur de ingevulde bestelbon vóór 25/10/2019

Vergeet niet je naam, adresgegevens, telefoonnummer, emailadres en afhaalpunt in te vullen!

Bestellingen van **minder dan 250€** zijn tegen contante betaling **af te halen op zaterdag 30 november 2019** op het door jou gekozen verdeelpunt. Bestellingen van **meer dan 250€** worden in de gemeenten van het Regionaal Landschap op vrijdag 29 november gratis aan huis geleverd, mits voorafgaande betaling. Vanaf een aankoop van 500€ (excl. BTW) krijg je 5% korting.

De volledig ingevulde bestelbon voor **25 oktober 2019** terugbezorgen aan Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Veemarkt 27, 9600 Ronse of via het bestelformulier op www.rlva.be emailen naar boomplantactie@rlva.be. Tegen ten laatste 8.11.2019 ontvang je een bevestigingsmail dat je bestelling verwerkt werd. Geef onderaan je emailadres op. **Geen bevestigingsmail = geen bestelling!** Eind november krijg je dan **per post** nog een overzicht van je definitieve bestelling met details ivm afhaling, levering en betaling. We stellen alles in het werk om het plantgoed in goede staat te bezorgen. Wat er na de afhaling met het plantgoed gebeurt valt buiten onze verantwoordelijkheid. RLVA kan dan ook niet verantwoordelijk gesteld worden voor plantgoed dat niet aanslaat. Belangrijk is het plantgoed zo snel mogelijk aan te planten of in te kuilen, en in elk geval de wortels steeds tegen uitdroging te beschermen. Vooral bij het vervoer van de planten vanaf de afhaalplaats is het belangrijk dat de wortels windvrij liggen, bijvoorbeeld door een plastic hoes te gebruiken. Meer info en planttips op www.rlva.be

Overzicht bestellingen - prijzen incl BTW	
Totaal A (streekeigen bomen & struiken)	
Totaal B (klimplanten)	
Totaal C (fruitbomen)	
Totaal D (kleinfruit)	
Totaal E (materiaal)	
Totaal	
Wenst factuur (vanaf €50): ja/nee	
Indien factuur, eventueel BTW-nr	
Bestellingen < €250: contante betaling bij afhaling	
Bestellingen > €250: betaling via overschrijving	

De vermelde prijzen op de bestelbon zijn incl. 6% btw mits uitzondering van het materiaal aan incl. 21% btw.

Naam: _____

Adres: _____

Gemeente: _____

Telefoon (waar je overdag te bereiken bent): _____

Emailadres (nodig voor bevestigingsmail): _____

Afhaalpunt (zie lijst hierboven): _____

Overzicht bestellingen - prijzen incl BTW

Totaal A (streekeigen bomen & struiken)

Totaal B (klimplanten)

Totaal C (fruitbomen)

Totaal D (kleinfruit)

Totaal E (materiaal)

Totaal

Wenst factuur (vanaf €50): ja/nee

Indien factuur, eventueel BTW-nr

Bestellingen < €250: contante betaling bij afhaling

Bestellingen > €250: betaling via overschrijving

Voorkeursplaats voor afhaling

(voor exacte locatie zie www.rlva.be)

- Brakel
- Erpe-Mere
- Gavere
- Geraardsbergen
- Herzele
- Horebeke
- Kluisbergen
- Kruisem (loods Bekestr.)
- Kruisem (loods Warandestr.)
- Lierde
- Maarke-dal
- Oudenarde
- Ronse
- St-Lievens-Houtem
- Wortegem-Petegem
- Zingem
- Zottegem
- Zwalm

Streek-eigen bomen & struiken

Bospiantsoen
zie maat bosgoed
(blote wortel)

Hoogstam
Stamontrek 6/8 cm
(blote wortel)

Nr	Naam	Maat bosgoed	Aantal	Prijs	Bedrag	Aantal	Prijs	Bedrag
1	Beuk, <i>Fagus sylvatica</i>	50/80 cm		0,70				16,5
2	Boswilg, <i>Salix caprea</i>	50/80 cm		0,75				/
3	Bosroos, <i>Rosa Arvensis</i>	50/80 cm		1,40				/
4	Eenstijlige meidoorn, <i>Crataegus monogyna</i>	50/80 cm		0,60				/
5	Fladderlep, <i>Ulmus laevis (1)</i>			/				19,5
6	Geldere roos, <i>Viburnum opulus</i>	60/90 cm		0,85				/
7	Gewone esdoorn, <i>Acer pseudoplatanus</i>	50/80 cm		0,60				14
8	Gladde iep, <i>Ulmus minor (2)</i>	50/80 cm		0,75				/
9	Grauwe abeel, <i>Populus canescens</i>	50/80 cm		1,10				15
10	Haagbeuk, <i>Carpinus betulus</i>	50/80 cm		0,60				12,5
11	Hazelaar, <i>Corylus avellana</i>	50/80 cm		0,85				/
12	Hondsroos, <i>Rosa canina</i>	60/90 cm		0,60				/
13	Hulst, <i>Ilex aquifolium</i>	30/40 cm		1,70				/
14	Kleinbladige linde, <i>Tilia cordata</i>	50/80 cm		0,75				15
15	Lijsterbes, <i>Sorbus aucuparia</i>	60/90 cm		0,60				13
16	Okkernoot, <i>Juglans regia</i> (gezaaid, groot)	50/80 cm		1,80				16
17	Ratelpopulier, <i>Populus tremula</i>	50/80 cm		1,10				13
18	Rode Kornoelje, <i>Cornus sanguinea</i>	60/90 cm		0,60				/
19	Ruwe berk, <i>Betula pendula</i>	50/80 cm		0,55				9
20	Sleedoorn, <i>Prunus spinosa</i>	50/80 cm		0,60				/
21	Tamme kastanje, <i>Castanea sativa (3)</i>	50/80 cm		0,75				14,5
22	Veldesdoorn, <i>Acer campestre</i>	50/80 cm		0,60				13,5
23	Vier, <i>Sambucus nigra</i>	50/80 cm		0,75				/
24	Vogelkers, <i>Prunus padus</i>	50/80 cm		0,60				11
25	Vuilboom, Sparkehout, <i>Rhamnus frangula</i>	50/80 cm		0,60				/
26	Wilde Kardinaalsmuts, <i>Euonymus europaeus</i>	50/80 cm		0,60				/
27	Zachte berk, <i>Betula pubescens</i>	50/80 cm		0,60				9
28	Zoete kers, <i>Prunus avium</i>	50/80 cm		0,60				11,5
29	Zomereik, <i>Quercus robur</i>	50/80 cm		0,85				16
30	Zwarte els, <i>Alnus glutinosa</i>	60/90 cm		0,60				10,5
31	Taxus, Venijnboom, <i>Taxus baccata (4)</i>	30/40 cm		1,65				/
32	Wilde liguster, <i>Ligustrum vulgare (4)</i>	50/80 cm		0,75				/
Totaal A								

Klimplanten

Plantsoen in pot

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
33	Bosrank, <i>Clematis vitalba</i>			
34	Klimop, <i>Hedera Helix</i>			5,00
35	Wilde hop, <i>Humulus lupulus</i>			1,50
36	Wilde kamperfoelie, <i>Lonicera periclymenum</i>			4,00
Totaal B				

voetnoten

- (1) Fladderlep: deze inheemse iep wordt enkel als hoogstam aangeboden omwille van zijn resistentie tegen de olmenziekte
  - (2) Gladde iep: enkel geschikt in scheerhagen omwille van olmenziekte
  - (3) Tamme kastanje als bospiantsoen: geschikt voor houtkanten (hakhoutbeheer)
  - (4) Tamme kastanje als hoogstam: geschikt als solitaire boom in de tuin en de boomgaard
- (4) Geschikt voor siertuin, niet voor landschappelijke aanplantingen

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag	Aantal	Prijs	Bedrag
	Appel, Malus domestica						
37	Cabarette (President van Dievoet)		10,00			18,00	
38	Court-Pendu Rouge		10,00			18,00	
39	Cox Orange Pippin '		10,00			18,00	
40	Essing		10,00			18,00	
41	Jacques Lebel		10,00			18,00	
42	James Grieve		10,00			18,00	
43	Joseph Muiush		10,00			18,00	
44	Melrose		10,00			18,00	
45	Oogstappel (Transparante blanche)		10,00			18,00	
46	Ossekop		10,00			18,00	
47	President Roulin		10,00			18,00	
48	Reine des Reinettes		10,00			18,00	
49	Schone van Boskoop (Goudrenet)		10,00			18,00	
50	Streeping (Rambour d' Hiver)		10,00			18,00	
51	Winterbanana		10,00			18,00	
	Peer, Pyrus communis						
52	Beurré Alexander Lucas		10,50			18,50	
53	Beurré Hardy		10,50			18,50	
54	Calabasse Bosc		10,50			18,50	
55	Catillac		10,50			18,50	
56	Clapp' s Favourite		10,50			18,50	
57	Comtesse de Paris		10,50			18,50	
58	Conférence		10,50			18,50	
59	Doyenné du Comice		10,50			18,50	
60	Dubbel Filip		10,50			18,50	
61	Jeanne d' Arc		10,50			18,50	
62	Jefkespeer		10,50			18,50	
63	Triomphe de Vienne		10,50			18,50	
64	Wijnpeer (Calabasse à la reine)		10,50			18,50	
65	Williams Bon Chrétien		10,50			18,50	
66	Winterkeizerin		10,50			18,50	
	Pruim, Prunus domestica						
67	Anna Späth		10,00			18,00	
68	Belle de Thuin		10,00			18,00	
69	Bleue de Belgique		10,00			18,00	
70	Mirabelle de Nancy		10,00			18,00	
71	Monsieur Hatif		10,00			18,00	
72	Prune de Prince		10,00			18,00	
73	Queen Victoria		10,00			18,00	
74	Reine Claude d' Althann		10,00			18,00	
75	Reine Claude d' Oullins		10,00			18,00	

Opgelet: Fruitbomen halfstam hebben stamomtrek 6/8 - fruitbomen hoogstam 8/10.

Meer info: www.rlva.be - info@rlva.be of 055/207265

Fruitbomen (vervolg)

Halfstam
stamomtrek 6/8
(blote wortel)

Hoogstam
stamomtrek 8/10
(blote wortel)

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag	Aantal	Prijs	Bedrag
	Kers, Prunus avium						
76	Bigarreau Espéren (witte kraker)		10,00			18,00	
77	Bigarreau Napoléon		10,00			18,00	
78	Gelbe Knorpelkirsche		10,00			18,00	
79	Kordia		10,00			18,00	
80	Lindekers, Early Rivers		10,00			18,00	
81	Regina		10,00			18,00	
82	Schneiders späte Knorpelkirsche		10,00			18,00	
83	Noordkriek		10,00			18,00	
84	Brugse Kortsteel		10,00			18,00	
	Perzik, Prunus persica						
85	Amsden		14,50			25,00	
86	Broechemse		14,50			25,00	
87	Reine des Vergers		14,50			25,00	
88	Vaes Oogst		14,50			25,00	
	Overige						
89	Kweepeer		19,50			26,50	
90	Moerbeï (Morus nigra)		28,50			57,00	
91	Mispel		18,50			25,00	
	Totaal C						

Kleinfruit

Plantsoen 50-70 cm (blote wortel)

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
	Frambozen, Rubus idaeus			
92	Tulameen (rode zomerframboos)		1,00	
93	Golden Bliss (witte herfstframboos)		1,00	
94	Autumn Bliss (rode herfstframboos)		1,00	
	Trosbessen, Ribes rubrum/ nigrum			
95	Jonkheer van Tets (rood)		1,00	
96	Blanka (wit)		1,00	
97	Black Reward (zwart)		1,00	
	Kruisbessen, Ribes uva-crispa			
98	Hinnonmaki (rood)		1,45	
	Braambessen, Rubus fruticosus			
99	Loch Ness (doornloos, in pot)		4,00	
	Druif, Vitis Vinifera			
100	Boskoops Glorie (blauw)		5,00	
101	Vroege van der Laan (wit)		5,00	
	Totaal D			

Materiaal

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
102	Steunpaal(kastanje)2m50 diam 6/8 gepunt		8,00	
103	Bindstrips-schakelband 53 cm		0,30	
	Totaal E			

LANDSCHAPSBELEVING IN DE VLAAMSE ARDENNEN

De afgelopen maanden werden op verschillende plaatsen in de Vlaamse Ardennen voorwerpen geplaatst die de wandelaar attent maken op bijzondere landschapsaspecten. Die voorwerpen kaderen in een landschapsproject dat voor het geheel van de Vlaamse Ardennen is opgezet. Initiatiefnemers zijn Toerisme Vlaamse Ardennen, Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. Het project werd ondersteund met middelen uit het Europees subsidiëringprogramma voor plattelandontwikkeling Leader. Voor de uitvoering konden de initiatiefnemers rekenen op de brede steun van diverse gemeenten, organisaties en (overheids)instellingen.

Het project 'Landschapsbeleving in de Vlaamse Ardennen' wil de elementen die het Vlaamse Ardennenlandschap vormen zichtbaarder, toegankelijker en aantrekkelijker maken. Dat gebeurt door de installatie van diverse voorzieningen die de gebiedsbezoekers langsheen de talrijke natuurlijke en landschappelijke bezienswaardigheden (be)geleiden en hen wijzen op opmerkelijke landschapsstructuren en -elementen. Dit gebeurt op een informatieve en vooral belevingsvolle manier. Waar mogelijk is ingespeeld op reeds aanwezige landschapselementen en zichten, en in alle gevallen is gebruik gemaakt van natuurlijke materialen en vormen.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

provincie
Oost-Vlaanderen

Aan het project ging een ruime inventarisatie vooraf waarin de elementen die de streek van de Vlaamse Ardennen typeren in kaart zijn gebracht. Hieruit werden veertien thema's gefilterd. Op basis van deze thema's werden vervolgens achttien deelgebieden - clusters - afgebakend die illustratief zijn om één of meerdere streekthema's te evoceren. Enkele werden verder uitgewerkt tot een inhoudelijk en vormelijk samenhangend geheel van belevingselementen.

Er is bewust voor gekozen om geen informatieborden bij de voorzieningen te plaatsen om ruimte te laten voor diverse gebruiksvormen en verhaallijnen. Mocht het de bezoeker evenwel aan inspiratie en

fantasie ontbreken dan kan die met behulp van een smartphone een QR-code scannen die alsnog uitleg verschaft. Dezelfde informatie is ook terug te vinden op de projectwebsite www.landschapsbeleving.be waarop, naast een projecttoelichting, eveneens een kaart terug te vinden is met de locatie van alle belevingselementen. Verder kan je er je eigen belevingsplekje ingeven.

De initiatiefnemers hopen nu op een verdere opvolging van het project door andere personen en organisaties. Er zijn immers nog tal van ideeën die geen uitvoering kregen en een aantal voorzieningen kunnen ook elders toepassing krijgen. **Voor meer informatie kun je terecht bij RLVA op het nummer 055/20 72 65 of via info@rlva.be**

Even een update

In Ronse zijn we gestart met een rondvraag bij de bevolking voor suggesties en opmerkingen over de trage wegen. Hiervoor staan kaarten online met de trage wegen van het westen en het zuiden van het grondgebied. Elk wegje heeft een uniek nummer gekregen waarmee je naar de trage weg kan verwijzen in je opmerkingen. Gebruik jij regelmatig trage wegen in Ronse, of ken je gebruikers? Geef dan zeker

jouw opmerkingen aan ons door via het evaluatieformulier. Zo krijgen we een beeld wat er belangrijk is en waar het stadsbestuur prioriteiten kan stellen om het trage wegennetwerk in Ronse te optimaliseren. Je kan dit alles raadplegen via www.rlvva.be/tragewegen-ronse. Indien je interesse hebt, neem je best contact op met ons (contactgegevens onderaan). Opmerkingen kunnen tot 31 oktober 2019 worden bezorgd.

Zottegem is in september officieel van start gegaan met het project 'wegspotters'. Hiervoor gaan vrijwilligers op regelmatige basis trage wegen bewandelen die ze zelf hebben uitgekozen. Knelpunten op de trage wegen geven ze door via de app of computer (Mobimelder). Zo kan de stad heel gericht problemen op het terrein oplossen. Heb jij ook interesse om de trage wegen in Zottegem proper te houden? Dan kan je gerust contact met ons nemen om je aan te sluiten bij dit project.

Ook in Herzele hebben we zonet samen met de gemeente de 'wegspotters' op pad gestuurd. Dus aan alle wandelaars onder de Herzelelaars een warme oproep om ook deel te nemen aan dit project. Indien je interesse hebt mag je ons of de gemeente gerust contacteren.

Welkom op Dag van de Trage Weg 2019

Het campagneweekend Dag van de Trage Weg is hét uithangbord voor veilige, gezonde en aangename wandelwegen en fietspadjes in ons land. Op zaterdag 19 en zondag 20 oktober zetten burgers, gemeenten en verenigingen hun trage wegen in de kijker. Er zijn activiteiten van de kust tot de Kempen, in het bos, op authentieke veldwegen of langs doorsteekjes in de wijk. Doe mee met een van de activiteiten in jouw buurt. Het programma is zeer gevarieerd en geschikt voor jong en oud: ontdek mooie herfstlandschappen, ga op avontuur, verken steegjes in de stad, klink op nieuw opengestelde paadjes of steek zelf de handen uit de mouwen. Met jouw deelname geef je aan dat trage wegen belangrijk zijn. Samen zorgen we er voor dat deze wegjes en paden de aandacht krijgen die ze verdienen.

Voor het volledige programma, info en inspiratie:

www.dagvandetrageweg.be

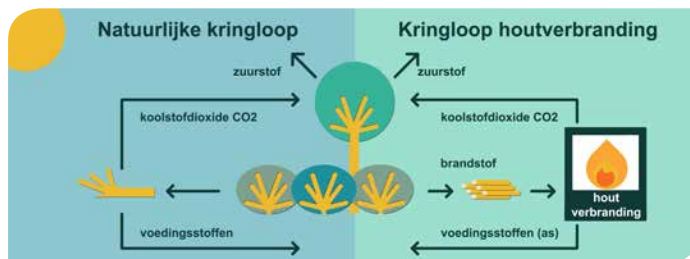
Contactpersoon: Jonathan Clerckx - jonathan.clerckx@rlva.be of 055/20 72 65. De opmaak van tragewegenplannen, de uitvoeringen op het terrein en de projecten 'wegspotters' krijgen financiële ondersteuning van provincie Oost-Vlaanderen.

ENERGIEK LANDSCHAP VLAAMSE ARDENNEN

Met het project Energiek Landschap Vlaamse Ardennen tracht RLVA de koppeling te maken tussen twee doelstellingen voor een duurzaam platteland. Zo willen we een transitie maken naar een duurzaam, groen en hernieuwbaar energiesysteem. Via mitigatie of het voorkomen van klimaatverandering, willen we volop inzetten op snipperkettels in enkele gemeenten die gevoed zullen worden met houtsnippers afkomstig uit het beheer van knotbomen en houtkanten, kortweg houtige biomassa, rechtstreeks afkomstig uit het lokale landschap. Aan de andere kant willen we door middel van adaptatie of aanpassing investeren in het landschap om zo een antwoord te bieden op extreme weersomstandigheden en klimaatverandering. We zetten daarom volop in op een efficiënt en cyclisch beheer van bestaande kleine landschapselementen en we richten ons daarbij in het bijzonder op knotbomen en houtkanten.

RLVA betreft alle 16 besturen in haar werkingsgebied stap voor stap in een traject naar groene, hernieuwbare warmte uit lokale houtige biomassa. De focus ligt in de eerste plaats op het zoeken naar een warmtevraag binnen die steden en gemeenten. Pas nadien zetten we in op de uitrol van de lokale keten. In 9 gemeenten zal er een quickscan rond houtige biomassa worden opgemaakt. Hierbij gaan we na wat het energetisch potentieel voor een gemeente is. Daarnaast kijken we ook welke gemeentelijke gebouwen (op termijn) in aanmerking komen voor een omschakeling naar een biomassa-installatie. In Geraardsbergen en Lierde werd daarbovenop werk gemaakt van de opmaak van een gebiedsdekkende knotbomen- en houtkanteninventarisatie. Op basis van dat document zal er samen met landbouwers, natuurverenigingen en andere betrokkenen een breed gedragen visie uitgewerkt worden. Ook het cyclisch verhaal van de lokale keten wordt verder uitgewerkt.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

provincie
Oost-Vlaanderen

GROENE BUURTSITE DEFTINGE

DOELSTELLING

De groene buurtsite Deftinge wordt in 2019 op een locatie van ca. 10 ha in de gemeente Lierde, provincie Oost-Vlaanderen, ontwikkeld. Het gebied wordt omringd door landbouwgebied en is gelegen op een helling van ca. 10%. Het gebied wordt ontwikkeld als een groene buurtsite met een mix van woningen, openbaar groen, sportvelden en andere voorzieningen. Het gebied wordt ontwikkeld als een groene buurtsite met een mix van woningen, openbaar groen, sportvelden en andere voorzieningen. Het gebied wordt ontwikkeld als een groene buurtsite met een mix van woningen, openbaar groen, sportvelden en andere voorzieningen.

REFERENTIEBEELDEN

VERKLARING I

- 1. Groene buurtsite
- 2. Openbaar groen
- 3. Sportvelden
- 4. Woningbouw
- 5. Openbaar vervoer
- 6. Openbare ruimte
- 7. Openbare ruimte
- 8. Openbare ruimte
- 9. Openbare ruimte
- 10. Openbare ruimte
- 11. Openbare ruimte
- 12. Openbare ruimte
- 13. Openbare ruimte
- 14. Openbare ruimte
- 15. Openbare ruimte
- 16. Openbare ruimte
- 17. Openbare ruimte
- 18. Openbare ruimte
- 19. Openbare ruimte
- 20. Openbare ruimte

VERKLARING II

- 1. Groene buurtsite
- 2. Openbaar groen
- 3. Sportvelden
- 4. Woningbouw
- 5. Openbaar vervoer
- 6. Openbare ruimte
- 7. Openbare ruimte
- 8. Openbare ruimte
- 9. Openbare ruimte
- 10. Openbare ruimte
- 11. Openbare ruimte
- 12. Openbare ruimte
- 13. Openbare ruimte
- 14. Openbare ruimte
- 15. Openbare ruimte
- 16. Openbare ruimte
- 17. Openbare ruimte
- 18. Openbare ruimte
- 19. Openbare ruimte
- 20. Openbare ruimte

GROENE BUURTSITE DEFTINGE

DOORSNEDEN

In 2018 sloegen de gemeente Lierde, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en Vormingplus Vlaamse Ardennen-Dender de handen in elkaar voor een participatietraject omtrent de inrichting van de buitenumgeving aan O.C. De Kommaliar.

Er werd voor de inwoners een inspiratiedag georganiseerd waarbij de bevolking gevraagd werd een antwoord te geven op de vraag 'Hoe u de site zou inrichten?'. Op deze vraag kregen we heel wat respons. Alle ideeën werden meegenomen en vertaald in enkele voorontwerpen.

Dat proces gebeurde in overleg met de kerngroep. De meest gedragen ideeën werden verder vorm gegeven tot een definitief ontwerp. Op 19 juni 2019 werd het definitief ontwerp voorgesteld aan het grote publiek.

De vergunning is ondertussen aangevraagd en als alles volgens plan verloopt zal, de spade eind dit jaar de grond in gaan. We kijken al reikhalzend uit naar het resultaat!

Groene buurtsite dorpskern Deftinge is een initiatief van:

V.l.: Gemeente Lierde, Nieuwstraat 19, 9570 Lierde, 05543 10 10

Groene buurtsite dorpskern Deftinge wordt gesteund door:

Platform Plus: Vlaanderen in provincie Oost-Vlaanderen investeert in hun platteland.
www.vlaanderen.be/pdpo

LEER BIJ, BELEEF DE NATUUR EN INSPIREER!

Cursus Natuurgids in Ronse

De natuur zit vol verhalen, klaar om verteld te worden. Ben je benieuwd naar wat er allemaal leeft bij jou in de buurt? En wil je ook anderen warm maken voor de natuur? Dan heb je alles in huis om een geweldige natuurgids te worden.

In de cursus Natuurgids ontdek je hoe dieren, planten en landschappen samenleven en je krijgt een stevige basis rond ecologie en natuurbeheer. Tijdens de methodieklessen leer je hoe je een boeiende wandeling uitstippelt en groepen gidst. Daarnaast ga je regelmatig op excursie met ervaren gidsen en bezoek je natuurgebieden in de buurt. De cursus bestaat uit 30 activiteiten, waarvan ongeveer de helft natuurexcursies zijn. De activiteiten worden gespreid over een jaar zodat je de natuur in ieder seizoen leert kennen. Na je eindopdracht ontvang je het getuigschrift van Natuurgids. De cursus is intensief en vereist een zeker niveau van engagement, maar je wordt beloond met een verrijkende nieuwe hobby en kennis voor het leven.

Praktisch

Zowel de theorie- als de praktijklessen vinden plaats op maandagvoormiddag van 09u00 tot 12u00. Tijdens de schoolvakanties zijn er geen lessen. De eerste bijeenkomst is op 20 januari 2020 en de afronding is op 14 december 2020. Kort voor de start van de cursus ontvang je het gedetailleerde programma via mail. Inschrijven doe je via de website. Na je inschrijving ontvang je een bevestiging via e-mail (controleer zeker je spamfolder). Het inschrijfgeld bedraagt € 240. Ben je lid van Natuurpunt? Dan krijg je korting en betaal je € 216. Als je bij aanvang van de cursus 25 jaar of jonger bent, betaal je slechts € 180. Organisatie door Natuurpunt CVN i.s.m. Natuurpunt Vlaamse Ardennen Plus en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen.

5 oktober

Puur Lokaal! Sappig dichtbij.

Najaarshappening i.s.m. Gemeente Erpe-Mere. Van 10 uur tot 18 uur, Steenberg, Oudenaardsesteenweg 458 in Erpe-Mere. Gratis inkom. Alle info op p3.

13 oktober

Inspiratiedag 'Paard in het Landschap'

Een dag vol goede ideeën en praktische tips over de zorg voor paard en landschap. Alle info op p4.

19-20 oktober

Dag van de Trage weg

Een weekend lang staan onze trage wegen in de kijker. Het volledige programma en alle info vind je op www.dagvandetrageweg.be.

16 november

Bosuilen in het Raspaillebos

Na een inleiding over uilen met speciale focus op de geluiden trekken we het bos in voor een wandeling van ca. 5 km, op zoek naar de bosuil. Breng zaklamp en verrekijker mee. Afspraak om 17u30 aan De Helix, Hoogvorst 2 in Geraardsbergen. Meer info: Koen Steenhoudt, 0472/908057.

8 december

Over winteren (Erpe-Mere)

Hoe komt de natuur de winter door? Kom er alles over te weten tijdens een bezoek aan het Honegem reservaat. Afspraak om 9u30 aan Hof Ter Vaerent, Honegemstraat 139 in Erpe-Mere. Meer info: Peter D'Hondt, 0477/889746.

begin 2020

Winterevent RLVA

2 jaar geleden organiseerden we een groot winterevenement voor ons 25 jarig bestaan. De reacties waren zo positief dat een vervolg niet mag uitblijven. Dit keer niet in Gavere maar in een andere gemeente in de Vlaamse Ardennen. Voor wie er vorige keer niet bij kon zijn, onderweg waren er proevertjes, verschillende infostands, workshop fakkels maken. Op het start/eindpunt kon je nog nagenieten met een hapje en drankje terwijl de vuurspuwer ons warm hield. Een exacte datum en het programma zijn nog niet gekend, maar hou begin 2020 zeker de lokale infokanalen in de gaten of kijk op onze facebookpagina of website. En wie weet, misschien ook nu weer met een vurige afsluiter

Meer uittips op WWW.RLVA.BE/KALENDER.

Colofon

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen vzw
Veemarkt 27, 9600 Ronse
T 055 207265 – F 055 206187
INFO@RLVA.BE – WWW.RLVA.BE
rekeningnummer: BE23 0012 2912 5291
V.U.: Koen Roman
Layout: Kachet
Opmaak en druk: Moderna printing
Oplage: 115000

Drukt op 100% gerecycleerd FSC papier

*Foto's; Vilda Jeroen Mentens (cover, p1mid-
den,p7,p10,p22kinderen), Vilda Rollin Verlin-
de (p1onder,p2zwam,p9bladeren), Vilda Yves
Adams (p2 specht, p4,p17,p24), Vilda Lars
Soerinck (p22groep), Geert Van der Linden
(p8),overige foto's: RLVA*

1
VLAAMSE
ARDENNEN
REGIONAAL
LANDSCHAP

WWW.RLVA.BE

provincie
Oost-Vlaanderen

 Vlaanderen
is natuur

1
REGIONALE
LANDSCHAPPEN

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen werkt met subsidies van de Provincie Oost-Vlaanderen, Vlaanderen, Europa, de gemeenten Brakel, Erpe-Mere, Gavere, Geraardsbergen, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zwalm.

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen is 1 van de 16 Regionale Landschappen in Vlaanderen:
www.regionalelandschappen.be

